

30 ÉV MÚLVA SZERINTEM

JÖVŐKÉPFORMÁLÁS

ÉN ÉS A VILÁG

A modul szerzője:
Nahalka István

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

4. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel		Tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a Ráhangolás a jövőről való gondolkodásra					
A	A tanító fokozatosan bővülő időhorizonttal megfogalmazott kérdéseket tesz fel az osztálynak jövőben várható eseményekkel kapcsolatban. 5 perc	Események időbeli elhelyezése, a jövőről való gondolkodás Emlékezet	Frontális munka – kérdve kifejtés		P1 (Bővülő idő)
B	A gyerekek fokozatosan bővülő időhorizonttal megfogalmazott kérdéseket tesznek fel egymásnak jövőben várható eseményekkel kapcsolatban. A tanulók kérdéseket fogalmaznak meg a jövővel kapcsolatban egymásnak a kiosztott üres kártyákon. Majd a csoporton belül felteszik ezeket a kérdéseket. 10 perc	Események időbeli elhelyezése, a jövőről való gondolkodás Emlékezet	Kooperatív tanulás – szóforgó	üres kártyák	P1 (Bővülő idő)
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a 30 év múlva, 60 év múlva					
A	A gyerekek egyénileg válaszolnak két kérdésre. Mi lesz a saját mai lakóhelyükön 30 év múlva, illetve 60 év múlva? 15 perc	Kreativitás Fantázia	Frontális munka – egyéni fogalmazás	D1 (Mi lesz...)	P2 (Mi lesz...)
B	A gyerekek rajzokat készítenek azzal kapcsolatban, hogy mi lesz mai lakóhelyükön 30 év múlva, illetve 60 év múlva. 15 perc	Rajz készítése, a jövő eseményein való gondolkodás, kreativitás	Egyéni munka – rajzolás	D1 (Mi lesz...)	P2 (Mi lesz...)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		Tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Hogy gondoltuk?					
A	A lapok csoportosításához szempont kialakítása, a csoportosítás elvégzése kiscsoportban 15 perc	Logikus gondolkodás Csoportosítás	Csoportmunka – megbeszélés	fogalmazások, rajzok	
B	A lapok csoportosításához szempont kialakítása, a csoportosítás elvégzése az egész osztállyal. 15 perc	Logikus gondolkodás Csoportosítás	Frontális munka – megbeszélés	fogalmazások, rajzok	P3 (Csoportosítás)
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Mit kezdünk ezzel az egésszel?					
A	Megbeszélés, magyarázat keretében a munka közben keletkezett feszültség oldása, az aktív magatartás iránti igény formálása 10 perc	A pozitív jövő iránti és környezeti attitűd Empátia	Frontális munka – beszélgetőkör	P4 (Lezárás)	

MELLÉKLETEK

P1 BŐVÜLŐ IDŐ

Bemelegítésként, a téma „felvezetéseként” kétféle tevékenységet ajánlunk, amelyek közül a tanító választhat. Egyrészt lehet kérdéseket megfogalmazni az osztály számára, hogy a jövő témájára, a jövő témáján való gondolkodásra ráhangoljuk a gyerekeket (I/aA), másrészt ezt a feladatot csoportmunkában is elvégezhetjük (I/aB). A szóban felteendő kérdések lehetnek ugyanazok, mint amiket a csoportmunkához készített kártyákon lehet olvasni, s amelyeket a szóforgó keretében használhatnak a csoportok. A csoportmunkás megoldásnál a csoportok összetétele bármilyen lehet, nyugodtan rábízhatjuk azok megalakítását az osztályra. Négyfős csoportokat érdemes alakítani. A második megoldás esetén az osztályban csak néhány választ hallgassunk meg a kérdésekre. Egyik megoldás esetén sem szükséges, hogy a tanító bármilyen módon reagáljon a felvetésekre, nincsenek jó és rossz válaszok, sokkal fontosabb, hogy a gyerekek gondolkodása egyre inkább a jövő kérdéseire koncentrálódjék. Inkább csak dicsérjük az ötletes felvetéseket, a kreatív válaszok esetén.

P2 MI LESZ...

Az érdemi munka kezdetén a gyerekeknek arra kell válaszolniuk, hogy mi lesz a saját jelenlegi lakóhelyükön – szerintük – 30, illetve 60 év múlva. A munkához készítettünk kis feladatkártyákat, mert utána majd még dolgozunk ezekkel. Kétféleképpen lehet válaszolni: írásban (II/aA) és rajzban (II/a B). Mondjuk meg a gyerekeknek, hogy bátran válaszoljanak a kérdésre, ismét nincs rossz válasz.

P3 CSOPORTOSÍTÁS

Gyűjtsük össze a rajzokat, és kérjük meg a gyerekeket, hogy csoportosítsák az elkészült leírásokat, rajzokat. Ez a nehéz része a feladatnak, ezért itt segítséget kell adni valószínűleg a legtöbb csoportnak. A legfőbb szempont, amely itt felmerülhet az optimista és a pesszimista kategóriákba sorolás. Vigyázat, a gyerekek e két szót nagy valószínűséggel nem ismerik, ezért használjunk más kifejezéseket (is), például pozitív – negatív. Egyes csoportok esetleg mást is kitalálhatnak. Például előfordulhat, hogy azt mondják, osszuk a kártyákat olyanokra, amelyeken emberi alkotások szerepelnek (épületek, utak stb.), és amelyeken természeti „tárgyak” (erdő, sivatag, pusztaság, bozótos, legelő stb.). Lehet, hogy lesz olyan csoport is, amelyik szép és csúnya dolgokra osztja a kártyák tartalmát, bár ez közel van természetesen a jó–rossz felosztáshoz. Igyekezzenek úgy irányítani a munkát a tanító, hogy az optimista–pesszimista (esetleg semleges) vagy másképpen jó–rossz (esetleg semleges) felosztás minden csoportban előkerüljön, ezt minden csoport beszélje meg. Kérjük azt a csoportoktól, hogy ne csak magát a csoportosítást végezzék el, hanem beszélgessenek is arról, hogy ki miért írta azt, amit írt, miért rajzolta azt, amit rajzolt. Természetesen a 30 és a 60 év múlva várható helyzettel kapcsolatban készült munkákat külön kell csoportosítani.

Tekintve, hogy a feladat nehéz, indokolt lehet egy a tanító által közvetlenebbül irányított módon, vagyis frontális munkával megoldani a feladatot. Ugyanazt tehetjük, mint amit az 1. változatban írtunk, csak a tanító irányítja a tevékenységet. Jó megoldás, ha körbeállunk egy nagy asztalt (vagy összetolunk munkaasztalokat, s azt álljuk körbe), és a tanító veszi kezébe a feladatkártyákat, olvassa fel az írásokat,

illetve rajzok esetén körbemutatja azokat az asztal körül álló gyerekeknek. A szempontot azonban ekkor se mondja meg előre a tanító, tegyen kísérletet rá, hogy a gyerekek beszélgetés keretében kitalálják.

P4 LEZÁRÁS

Feltétlenül szükség van rá, hogy egy beszélgetés keretében feloldjuk mindazokat a feszültségeket, amelyek e tevékenységek során keletkezhetnek a gyerekekben. A felvetések okozhatnak félelmet. A gyerekek oly sok negatív vízióval találkozhatnak elsősorban a médiában, hogy erősen torzulhat a jövőképük. Ez nem a problémalátás okán értékelhető negatívan, az nem baj, ha látnak tanulóink problémákat, akár súlyosakat is, sőt erre még nevelnünk is kell. A baj akkor van, ha a problémák, és csak a problémák olyan mennyiségben jelentkeznek, s olyan erős hatással vannak a gyerekekre, hogy az már bénító, passzivitásra kényszerít, és apokaliptikus világlátást eredményez. Ez nem lehet célunk, ezért van nagy szükség a beszélgetésre. Ebben emeljük ki a munka során felmerült elképzelésekből a különösen szélsőségeseket. Azokat is, amelyek egy problémamentes világot mutatnak, s azokat is, amelyek apokaliptikus képet festettek a jövőről. Mondjuk el a gyerekeknek, vagy mondassuk el velük, hogy ugyan vannak jelentős problémák (ezek közül meg is említhetünk jó párat), de rajtunk, embereken múlik, hogy tudunk-e lényegesen javítani a helyzeten. Ezt a cselekvésre alapozott attitűdöt segíthetjük érvényesíteni azzal, hogy e tevékenység végén megkérdezzük a gyerekeket, hogy mi magunk mit tehetünk azért, hogy ne a rossz, hanem a jó „forgatókönyvek” valósuljanak meg.